

Kraftig underrapportering enligt Lex Maria

■ En arbetsgrupp inom Socialstyrelsen har i en nyligen presenterad översyn av Lex Maria (Läkartidningen 39/01, sidan 4167) konstaterat att rapporteringen till Socialstyrelsen av skador och riskhändelser är ganska ofullständig.

Skador vid laparoskopisk kirurgi

Att underrapporteringen sannolikt är större än vad arbetsgruppen kunnat visa tycker vi oss ha funnit belägg för vid en genomgång av skador vid laproskopisk kirurgi, som anmäls till Personskadereglering AB (PSR) för försäkringsbedömning och till Socialstyrelsen enligt Lex Maria.

94 försäkringsfall men bara 29 Lex Maria

Under decenniet hade till försäkringen anmäls 94 fall av skada på djupa gallgångar i samband med kolecystektomi, medan endast 29 sådana fall hade anmäls enligt Lex Maria.

En individjämförelse mellan de båda materialen visar att 75 allvarliga gall-

gångsskador inträffat under perioden, som ej anmäls till Socialstyrelsen (Figur 1). Att en skada på de djupa gallgångsvägarna är en sådan svår kroppsskada som enligt föreskrifterna skall anmäls enligt Lex Maria kan det enligt vår uppfattning inte råda något tvivel om.

Gått miste om ersättning

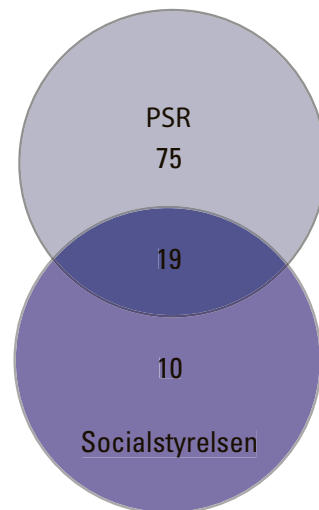
Granskningen visar dessutom att endast 19 av de Lex Maria-anmälda fallen har anmäls till PSR. Eftersom försäkringen brukar ge ekonomisk ersättning vid denna typ av skada, innebär det således att 10 patienter sannolikt gått miste om den ersättning som försäkringen kunde ha gett dem.

Bo Hjern

Socialstyrelsen

Lars Räf

*Landstingens Ömsesidiga
Försäkringsbolag*

Figur 1. Skador på djupa gallgångar vid laparoskopisk kolecystektomi anmälda till Personskadereglering AB (PSR) (94 anmälningar) och Socialstyrelsen (29 anmälningar) under 1990-talet.

Ja, vad skall vi göra med våra liv?

■ I Läkartidningen 41/01 (sidan 4492-4) ställer Tomas Engvall – barnläkare i Norrtälje – den viktiga frågan »Vad skall vi göra med våra liv?« När jag läser hans artikel får jag en mängd tankar och känslor. Hans underrubriker gör jag till mina.

Då fanns tid för lunchpromenad

För måna år sedan arbetade jag på kirurgen i Lidköping. Efter lunch promenerade vi inte. Vi samlades en stund nere vid ån och läste ur minnet dikter för varandra.

Nu kan jag se att min almanacka blivit den viktigaste boken i min resväska. Tiden har blivit en bristvara. Vi använder fax, X2000, Internet och mobiltelefon för att spara några minuter eller kanske någon timma. Vanliga brev blir tecken på slöseri av tid. Datorns långsamhet ger stressat fingertrummande på skrivbordet.

Efter hand har stillhet, tystnad, retreat och långsamhet blivit allt vanligare i chefsutbildningar. Visserligen tar vi snabbtåget eller motorvägen till dessa moment i utbildningen – men vi vet, att det finns ett alternativ som vi söker i skogen, på bryggan, i meditationsrummet och på de heliga platserna.

Förskjutning av problematiken

En gång hade vi kunskap, som höll. Nu ter sig så mycket motsägelsefullt. Har

våldet ökat? Behöver vi kraftigare åtgärder? Är föräldrar en tillgång eller ett problem? Hur skall en bra skola se ut? Hjälper våra åtgärder för att förbättra arbetsmiljön? Hur skall vi hantera långtids-sjukskrivningarna? Vem riskerar att bli utbränd? Finns utbrändhet? Skall vi tala om utmattningsdepression?

Vi tycks vara på väg åt fel håll

Ja, vart är vi på väg? Åt samma håll som alltid? Har vi ändrat kurs? Är det varje generations benägenhet – eller plikt – att se tillbaka med längtan? För hälsan? Har de existentiella frågorna kommit närmare? Har de blivit allmänna – eller är de reserverade för privatlivet?

Ökad vanmakt eller stress?

Är hastigheten ett stressmoment och samtidigt den stora lusten? Tycks vanmakten närmare för att vi förlorat tilliten? Blir vi hjälplösa i en värld som ter sig helt orättvis? Hur mycket förutsätter ett gott samhälle fattigdom på annat håll? Hur ser balansen ut?

Kontakt med andra

En gång – helt nyligen – fanns det svar på det mesta. Nu förefaller frågetecknet dominera våra texter. Vi ser att vetenskapsmannen inte är den stora svararen. Teologen ger oss ytterst litet. Inte heller psykologen ger oss någon tillit.

Tomas Engvall i Norrtälje önskar en debatt med tvärvetenskaplig ton. Kanske är det helt nyligen vi insett att den enskilde fackmannen ger oss ytterst litet som svar på frågan: Vad skall vi göra med våra liv?

Ser vi fel? Är vi enögda? Målar vi falska tavlor? Är missmod en trend? Var finns hoppets kategori? Var flydda dagars tillit en såpbubbla? Är vissa förklaringsmodeller tabu? Är frågorna så oroande att vi gärna lämnar dem för en strikt vetenskaplig och beprövad erfarenhet?

Utvecklingen kan påverkas

Gav dikterna nere vid ån ett svar? Jag tror, liksom Tomas Engvall, att man kan påverka utvecklingen. Om jag inte gjorde det, skulle jag inte skriva dessa rader. Jag tror att ensidigheten in i det längsta gett oss stabilitet och lugn.

Men jag tror också att »min stund på jorden« kan bli mer begriplig i mångfalden – eller, om man så vill, i tvärvetenskapligheten. Tomas Engvalls tankar skulle kunna inspirera också en ensidig vetenskapsmans mångsidiga livsbilder. Så låt oss hålla samtalet vid liv! Det långsamma samtalet utan snabba svar.

Rolf Nordblom
leg läkare, Uppsala